

Titlul documentului: **PLAN DE MANAGEMENT AL PATRIMONIULUI CULTURAL**

Număr Document: **1062-TGN-MNG-PLN-PJM-22-00013**

Proiect: **DEZVOLTAREA PE TERITORIUL ROMÂNIEI A SISTEMULUI NAȚIONAL DE DISTRIBUȚIE A GAZULUI PE CORIDORUL DE TRANSPORT BULGARIA-ROMÂNIA-UNGARIA-AUSTRIA, GAZODUCT PODIȘOR - HORIA GMS ȘI TREI NOI STAȚII DE COMPRIMARE (JUPA, BIBEȘTI ȘI PODIȘOR) (ETAPA 1) (NUMĂR DE REFERINȚĂ PE LISTA UE: 6.24.2)**

Revizie	Data	Emis de	Verificat de	Verificat de	Aprobat de
Rev 2		Emil Lupu Șeful serviciului arheologic SNTGN Transgaz SA	Butnaru Iulian HSE Manager SSM UMP BRUA	Popescu Paul Manager de proiect UMP BRUA	Ion Sterian Director General SNTGN Transgaz SA

Derozare de răspundere: Responsabilitatea privind această publicație revine integral autorului. Uniunea Europeană și Agenția Executivă pentru Inovare și Rețele (I.N.E.A.) nu sunt responsabile pentru modul în care sunt utilizate informațiile publicate.

Cuprins

Abrevieri.....	1
1 Introducere	2
1.1 Prezentare generală	2
1.2 Obiectivul prezentului PMMSC pentru patrimoniul cultural	2
1.3 Domeniul de aplicare al prezentului PMMSC pentru patrimoniul cultural.....	2
1.4 Gestionarea documentelor	3
2 Proiectul BRUA.....	4
2.1 Prezentare generală a proiectului	4
2.2 Angajamente ecologice și sociale.....	5
2.3 Abordarea proiectului din punct de vedere al managementului patrimoniului cultural.....	5
3 Politici, legislație și standarde	8
3.1 Prezentare generală	8
3.2 Politicile Societății	8
3.3 Legislația națională și Autorizații.....	8
3.4 Standarde și angajamente internaționale.....	9
4 Legături cu alte elemente ale SM SSM în cadrul Transgaz	10
4.1 Prezentare generală	10
4.2 Legături cu alte planuri MMSC.....	11
5 Atribuții și responsabilități	12
5.1 Prezentare generală	12
5.2 Rolurile și responsabilitățile companiei	12
5.3 Rolurile și responsabilitățile Antreprenorului	14
6 Gestionare, atenuare, monitorizare, formare și verificare.....	16
6.1 Acțiuni de gestionare	16
6.2 Activități generale de monitorizare.....	16
6.3 Monitorizarea verificării sistemului de management	17
6.4 Indicatori-Cheie de Performanță.....	18
6.5 Formare	20
7 Anexe	21

7.1	Anexa 1: Măsuri de atenuare și acțiuni de gestionare	21
7.2	Anexa 2: Cerințe privind monitorizarea	23
7.3	Anexa 3: Legislație.....	26
7.4	Anexa 4: Procedura pentru descoperiri întâmplătoare	28

Abrevieri

Abrevieri	Descrieri
BRUA	Bulgaria - România - Ungaria - Austria
PMMSC	Plan de management de mediu și social al construirii
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
PAMS	Plan de acțiune de mediu și social
EIMS	Evaluarea impactului asupra mediului și a impactului social
PMMS	Plan de management al mediului și social
SM – MS	Sistem de management al mediului și social
UE	Uniunea Europeană
P-CMMSC	Plan-cadru de management social și de mediu al construirii
SSM	Sănătate, securitate și mediu
SM – SSM	Sistem de management pentru sănătate, securitate și mediu
SSSM	Sănătate, securitate, social și mediu
ICP	Indicator-cheie de performanță
UMP	Unitatea de management al proiectului
CP	Cerința de performanță

1 Introducere

1.1 Prezentare generală

Planul de management social și de mediu al construcției (PMMSC) definește acțiunile și măsurile necesare pentru gestionarea generală a impactului social și a impactului asupra mediului, atât pentru beneficiarul proiectului (TRANSGAZ S.A., reprezentat de Unitatea de management pentru proiectul Bulgaria-România-Ungaria-Austria (BRUA PMU)) și pentru antreprenori, în conformitate cu legislația aplicabilă și alte obligații. Planurile MMSC sunt alcătuite dintr-o serie de planuri de management.

Acest document reprezintă un Plan de management al patrimoniului cultural, document nr. 1062-TGN-MNG-PLN-PJM-22- 00013.

Activitățile de realizare a proiectului pot avea efecte negative atât asupra patrimoniului cultural tangibil, cât și asupra celui intangibil, care trebuie considerat extrem de valoros în comunitățile locale și deseori și la nivel regional. Unele dintre siturile care intră în patrimoniul cultural pot fi atracții turistice care contribuie la sprijinirea economiilor locale. În cadrul proiectului se dorește gestionarea, evitarea sau limitarea proactivă a impactului negativ asupra patrimoniului cultural, iar în acest sens documentația de atribuire emisă pentru potențialii antreprenori conține obligații specifice cu privire la patrimoniul cultural.

1.2 Obiectivul prezentului PMMSC pentru patrimoniul cultural

Prezentul PMMSC:

- Subliniază politicile, legislația și standardele referitoare la patrimoniul cultural;
- Definește roluri și responsabilități;
- Subliniază acțiunile și măsurile necesare pentru gestionarea eficientă a riscurilor și efectelor asupra patrimoniului cultural;
- Acoperă atât patrimoniul cultural tangibil, cât și pe cel intangibil;
- Detaliază măsuri specifice de control care trebuie implementate de Transgaz și antreprenorii săi (și subantreprenorii), pentru atingerea obiectivului;
- Include cerințele care trebuie respectate în urma constatărilor EIM, ale evaluării suplimentare a impactului asupra mediului, ale evaluării impactului social, precum și condițiile impuse de standardele internaționale, de legislația românească, de creditorii și de autorizațiile specifice de construire.
- Are în vedere abordarea generală a Transgaz cu privire la procedurile și metodologiile de management al patrimoniului cultural; și
- Include procedura pentru descoperiri întâmplătoare, care detaliază pașii necesari în cazul în care se descoperă un artefact semnificativ din punct de vedere cultural în timpul activității de construire (Anexa 4).

Astfel, PMMSC definește acțiunile și măsurile necesare pentru gestionarea generală a patrimoniului cultural în timpul realizării proiectului, atât pentru beneficiarul proiectului (TRANSGAZ S.A., reprezentat de UMP BRUA), cât și pentru antreprenori, în conformitate cu legislația aplicabilă și cu alte obligații.

1.3 Domeniul de aplicare al prezentului PMMSC pentru patrimoniul cultural

Prezentul PMMSC acoperă toate activitățile din etapa de construire a proiectului și se aplică întregului personal Transgaz, antreprenorilor și subantreprenorilor. În timp ce prezentul PMMSC va funcționa ca un „cadru” care stabilește ceea ce se așteaptă din partea antreprenorilor, antreprenorii trebuie să se asigure că toate condițiile PMMSC pentru patrimoniul cultural sunt adoptate în cadrul planurilor proprii de management. Secțiunea 5 din prezentul PMMSC prezintă mai multe informații cu privire la roluri și responsabilități.

1.4 Gestionarea documentelor

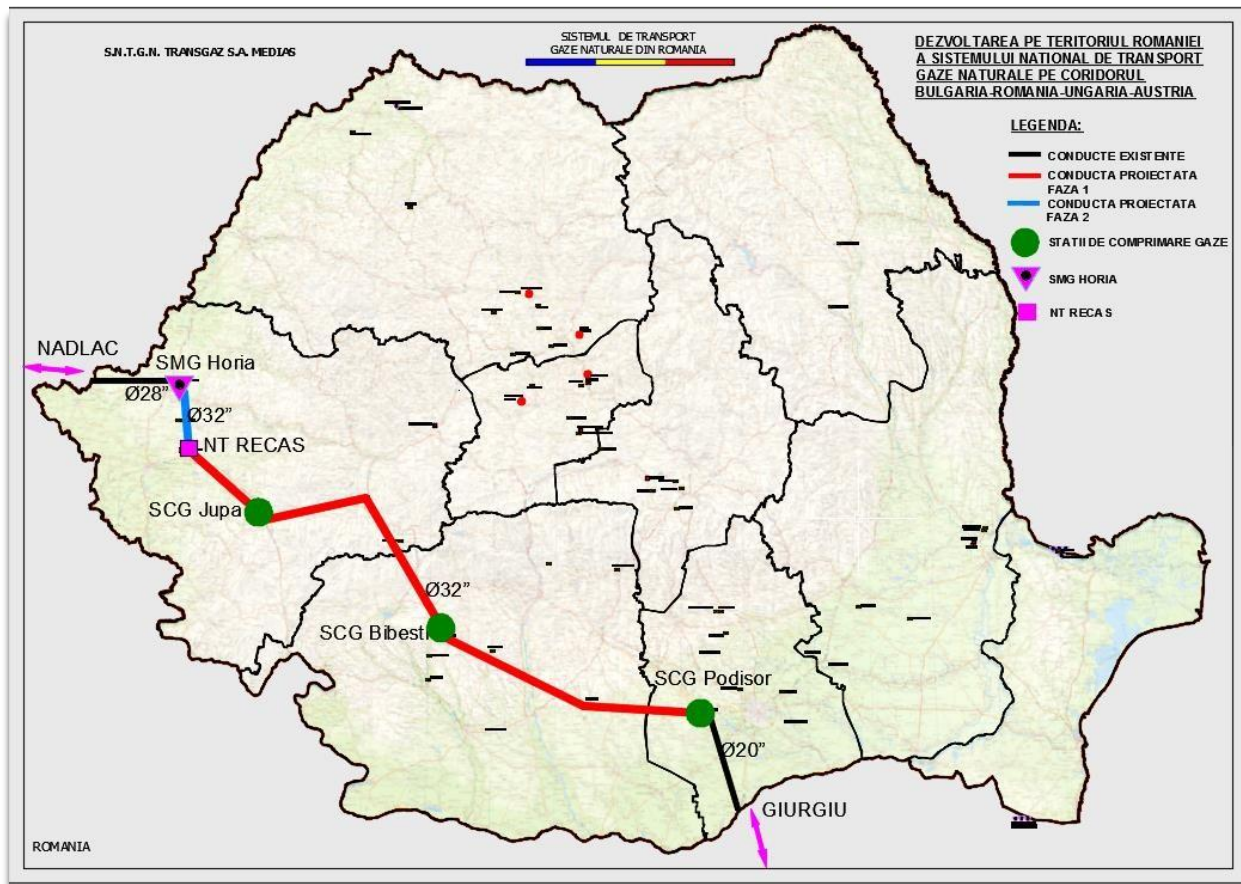
Documentația proiectului va fi gestionată și controlată de Departamentul de control și arhivare a documentelor din cadrul UMP BRUA. Metodele de gestionare și revizuire a documentelor în timpul fazei de construcție sunt descrise în Ghidul privind documentația, care va fi elaborat de UMP BRUA.

2 Proiectul BRUA

2.1 Prezentare generală a proiectului

SNTGN Transgaz SA Mediaș („Transgaz”, „Compania” sau „Beneficiarul”), operatorul licențiat al Sistemului național de transport al gazului, construiește o conductă de gaz de 529 km între Podișor, din sudul României, și Horia, din vestul țării („Proiectul”).(Figura 2.1). Conducta, care pe o mare parte din traseu va fi îngropată și care va extinde conducte existente sau se va alătura acestora, reprezintă secțiunea românească a coridorului de transport al gazelor naturale Bulgaria-România-Ungaria-Austria. Pe lângă această conductă, proiectul implică și construirea a trei stații noi de comprimare a gazelor (SCG) la Podișor, Bibești și Jupa, precum și o serie de elemente de infrastructură, precum stații de supape de blocare, campusuri, depozite pentru conductă, cursuri de apă, traversări ale infrastructurii și drumuri de acces.

Figura 2.1 Traseul BRUA

În timp ce o mare parte din traseu este pe terenuri destinate agriculturii, acesta trece și printr-o serie de zone cu sensibilitate specifică, dintre care șapte situri Natura 2000 și Geoparcul dinozaurilor, de importanță națională. De asemenea, conducta trece aproape de o serie de situri cu valoare arheologică, inclusiv orașul antic Tibiscum, de lângă Jupa. În cazul unora dintre aceste regiuni, precum și în apropierea drumurilor și căilor ferate majore și în cazul a opt râuri principale, realizarea conductei implică utilizarea forajelor orizontale dirijate. În alte regiuni, în special la munte, pot fi aplicate tehnici speciale de „percuție”.

2.2 Angajamente ecologice și sociale

Proiectul este supus unor numeroase condiții sociale și de mediu, gestionate de Companie prin implementarea Sistemului propriu de management pentru sănătate, securitate și mediu (SM-SSM)¹. Acest SM-SSM include un Plan-cadru de management de mediu și social al construcției (P-C MMSC), precum și un PMMSC specific pentru activitatea/subiectul respectiv. Planurile de management al mediului și social ale construcției (PMMSC) în faza operațională vor fi elaborate ulterior, înainte de punerea în funcțiune a BRUA. Abordarea generală a integrării documentelor de mai sus este descrisă în Secțiunea 4.2 din documentul P-C MMSC.

2.3 Abordarea proiectului din punct de vedere al managementului patrimoniului cultural

Activitățile, precum săparea șanțurilor, pot avea efecte fizice asupra structurilor sau artefactelor semnificative din punct de vedere cultural, inclusiv asupra artefactelor necunoscute în prezent, sau lucrările de construire pot întrerupe practicile culturale din cauza obstrucționării accesului la siturile culturale.

Tabelul 2.1 enumeră siturile din patrimoniul cultural major, identificate pe 1 km de la conductă, detaliind amplasarea acestora și distanța de la traseul conductei BRUA. Sensibilitatea acestor situri arheologice, precum și a oricăror alte situri arheologice identificate în timpul lucrărilor împreună cu autoritățile municipale din domeniul patrimoniului cultural vor fi avute în vedere de antreprenori cu scopul gestionării impactului pe care îl pot avea lucrările asupra acestor situri și garantării accesului la aceste situri.

Tabelul 2.1 Siturile de patrimoniu cultural identificate

Județ	Amplasamente	Arii protejate (altele decât cele naturale)	Distanța de la BRUA (km)
Caraș-Severin	Jupa	Castrul Tibiscum	0
Hunedoara	Sarmizegetusa	Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa - capitala provinciei romane Dacia	0,4
Gorj	Schela	Biserica Sf. Dumitru	0,7

În urma înaintării Evaluării impactului asupra mediului, au fost realizate studii suplimentare în 11 județe prin care trece BRUA. Rezultatele acestor studii au subliniat anumite arii cu potențială valoare arheologică, caz în care poate fi necesară realizarea unor cercetări de diagnostic intruziv (săparea unor șanțuri) înainte de construire. Cu toate acestea, traseul propus al conductei va urma,

¹ Manual de management integrat pentru calitate, mediu, sănătate și siguranță în muncă, cod MSMI-CMSSO Ed. 03/Rev.

În general, infrastructura conductei existente, astfel încât probabilitatea unor descoperiri arheologice majore este considerată redusă. Planurile cercetării de diagnostic intruziv vor fi inserate în planurile de acțiune pentru mediu și sociale (PAMS) elaborate pentru proiect, iar rezultatele oricărei descoperiri trebuie avute în vedere înaintea lucrărilor de construire.

Conform Legii românești nr. 422/2001, republicată, este necesară protecția monumentelor istorice și a siturilor arheologice aflate până la 500 m de o construcție nouă, aflată extravilan. Investigațiile arheologice recomandate și măsurile de protecție sunt subliniate în Tabelul 2.2.

Tabelul 2.2 Cercetarea arheologică

Județ	Recomandări
Giurgiu	Cercetări de diagnostic intruziv recomandate pentru patru situri, precum și pentru șase zone necercetate. Cercetare arheologică preventivă recomandată pentru trei situri identificate.
Teleorman	Cercetare arheologică preventivă recomandată pentru patru situri arheologice. Evaluarea intruzivă recomandată pentru nouă situri arheologice
Dâmbovița	Avizul final din partea autorității, în urma cercetării arheologice preventive
Argeș	Cercetare arheologică preventivă recomandată pentru trei situri arheologice.
Olt	Nu au fost identificate situri arheologice
Vâlcea	Cercetare de diagnostic intruziv recomandată la extremitățile a 31 de situri arheologice. Cercetare arheologică preventivă recomandată pentru cinci situri arheologice Patru situri arheologice cunoscute, afectate în zona de protecție
Gorj	Diagnostic intruziv recomandat pentru o parte a traseului conductei
Hunedoara	Cercetare arheologică preventivă în siturile arheologice identificate prin diagnostic intruziv
Caraș Severin	Cercetare arheologică preventivă în siturile arheologice reperate
Timiș	Diagnostic intruziv recomandat pentru o parte a traseului conductei. 14 situri arheologice
Arad	Diagnostic intruziv recomandat pentru tot traseul conductei. Șapte situri arheologice

Pentru a se asigura atenuarea eficientă a impactului asupra patrimoniului cultural, vor fi angajați specialiști din domeniul arheologic care să facă parte din echipa Transgaz și din cea a antreprenorilor. Rolurile și responsabilitățile arheologilor antreprenorului aflați în șantier vor include supravegherea, pe măsură ce se desfășoară lucrările, implementarea corectă a sistemului de management al patrimoniului cultural, elaborarea de rapoarte cu privire la incidentele legate de patrimoniul cultural, organizarea unor sesiuni de formare pentru forța de muncă, cu privire la importanța patrimoniului cultural și implementarea în continuare a procedurii pentru descoperiri întâmplătoare (Anexa 4). Prin urmare, arheologii vor contribui la asigurarea protecției patrimoniului cultural tangibil și intangibil.

3 Politici, legislație și standarde

3.1 Prezentare generală

Proiectul se supune unor serii de politici și condiții legale, precum și unor standarde aplicabile și condiții tehnice relevante pentru prezentul PMMSC. În cazul în care două sau mai multe dintre standardele identificate sunt inconsecvente sau contradictorii, proiectul va ține cont de prevederile mai stringente.

3.2 Politicile Societății

Politica Transgaz în materie de Sănătate, Securitate și Mediu (așa cum a fost menționată în Manualul de management integrat pentru calitate, mediu, sănătate și siguranță în muncă, cod MSMI-CMSSO Ed. 03/Rev.) și *Politica privind responsabilitatea socială a întreprinderilor* se aplică în cazul tuturor activităților care fac parte din proiect și sunt realizate de Companie sau în numele acesteia. Documentul privind P-CMSSO oferă mai multe detalii cu privire la aceste politici (Secțiunea 7.3).

Procedura internă prin care Transgaz gestionează problemele de patrimoniu cultural este Procedura Transgaz referitoare la protecția patrimoniului cultural și valorificarea cercetării științifice în conformitate cu legislația actuală în domeniu.

Procedura Transgaz include următoarele protocoale:

- Consultarea comunității și a autorităților locale cu responsabilități în domeniul protecției patrimoniului cultural în etapa studiului de fezabilitate al proiectului;
- Evaluarea teoretică neintruzivă a patrimoniului cultural identificat pe traseul desemnat pentru BRUA;
- Realizarea cercetării arheologice preventive necesare pentru descărcarea de sarcină arheologică a siturilor arheologice și a zonei de protecție a monumentelor istorice incidente proiectului BRUA;
- Gestionarea patrimoniului cultural și măsuri de atenuare a efectelor adverse asupra patrimoniului cultural din zonele traversate de proiectul BRUA;
- Formarea întregului personal implicat în BRUA; și
- Monitorizarea și managementul descoperirilor arheologice, al artefactelor și complexelor arheologice, în timpul lucrărilor de construire.

3.3 Legislația națională și Autorizații

Toți antreprenorii trebuie să respecte toate condițiile legislative relevante la nivel național. Întrucât antreprenorii trebuie să verifice ultimele condiții legislative, Anexa 3 din prezentul PMMSC include o listă orientativă cu legislația națională în materie.

Antreprenorii trebuie să se asigure că sunt abordate cerințele relevante ale numeroaselor autorizații și avize eliberate pentru construirea proiectului de către organismele de reglementare naționale (și legale). Avizele- sunt prezentate în Secțiunea 2.3 din prezentul P-CMMS. De asemenea, se va aplica orice condiție care rezultă din revizuirea/modificarea respectivelor autorizații.

3.4 Standarde și angajamente internaționale

Prezentului PMMSC i se aplică o serie de standarde și angajamente internaționale, așa cum este descris în P-CMMS (Secțiunea 3.3). Printre acestea se numără Cerințele de performanță sociale și de mediu ale BRDE (CP), [CP8](#) fiind în special relevante pentru acest document. Toți antreprenorii au obligația să respecte aceste cerințe de reglementare, așa cum se aplică și în cazul activităților desfășurate. Transgaz se angajează să respecte cerințele din CP8 BRDE, implementând toate politicile prevăzute.

Cerințe-cheie ale CP8:

- Identificarea și evaluarea riscurilor și impacturilor potențiale asupra patrimoniului cultural din zona proiectului în timpul etapelor de proiectare, construire, punere în funcțiune și scoatere din funcțiune și stabilirea măsurilor și planurilor preventive pentru o abordare care să țină cont de riscurile și impacturile identificate. Aceste măsuri vor favoriza prevenirea sau evitarea riscurilor și impacturilor, pentru a fi reduse și atenuate.
- În cazul în care proiectul sau anumite etape ale acestuia implică anumite riscuri materiale sau potențiale efecte adverse asupra patrimoniului cultural, difuzarea informațiilor care se aplică în cazul proiectului pentru a permite comunităților afectate și agențiilor guvernamentale relevante să înțeleagă aceste riscuri și eventuale impacturi, precum și măsurile propuse de prevenție sau atenuare, după caz.
- Dezvoltarea și implementarea unei proceduri pentru descoperiri întâmplătoare, care să stabilească etapele necesare și sistemul de management care trebuie puse în aplicare în cazul unei descoperiri arheologice.

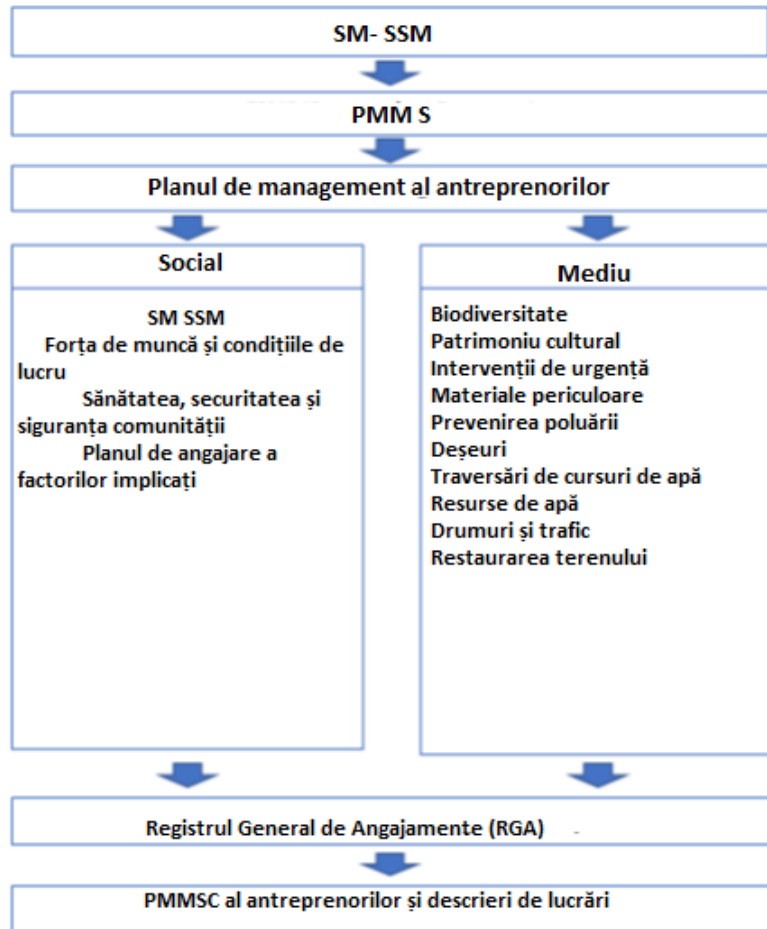
Anexa 3 la prezentul PMMSC include o listă a directivelor/regulamentelor UE care au fost avute în vedere, precum și legislația națională care le transpune sau le completează.

4 Legături cu alte elemente ale SM SSM în cadrul Transgaz

4.1 Prezentare generală

Prezentul PMMSC face parte din SM SSM al proiectului, așa cum este descris în P-CMMS (Secțiunea 4.2). În situațiile în care este relevant, PMMSC ar trebui coroborat cu alte elemente ale SM SSM, inclusiv cu documentația-sursă a MMSC, cu documentația de control și cu documentația-cheie a SM SSM. Acestea sunt descrise în detaliu în Secțiunea 4.1 din P-CMMS și ilustrate în figura 4.1 de mai jos:

Figura 4.1 Legături SM-SSM

4.2 Legături cu alte planuri MMSC

Documentul P-CMMSC prezintă în Secțiunea 4.2 o listă a PMMSC, precum și numerele documentelor. Celelalte PMMSC considerate a avea o relevanță specifică pentru prezentul PMMSC pentru patrimoniul cultural sunt enumerate în Tabelul 4.2:

Planul de management	Referință
Planul de management rutier și al traficului	1062-TGN-MNG-PLN-PJM-22-00012
Planul de management și prevenire a poluării	1062-TGN-MNG-PLN-PJM-22-00003
Planul de gestionare a readucerii terenului la starea inițială	1062-TGN-MNG-PLN-PJM-22-00014
Planul de management privind implicarea părților interesate	1062-TGN-MNG-PLN-PJM-22-00016
Planul de management al contractanților	1062-TGN-MNG-PLN-PJM-22-00002
Planul de management al forței de muncă și condițiilor de muncă	1062-TGN-MNG-PLN-PJM-22-00010

5 Atribuții și responsabilități

5.1 Prezentare generală

O abordare integrată a managementului patrimoniului cultural implică o serie de persoane interesate, inclusiv Compania, antreprenorii (și subantreprenorii), autoritățile locale, direcțiile județene pentru cultură, Ministerul Culturii și Identității Naționale, muzeele și publicul general. În consecință, managementul patrimoniului cultural necesită proceduri de diseminare a informațiilor, formare, desemnare a responsabilității, acțiuni de management, monitorizare, control și acțiuni de remediere.

Rolurile și responsabilitățile generale ale Companiei și antreprenorilor sunt detaliate în tabelele 5.1 și 5.2. Tabelul 5.1 de mai jos prezintă o împărțire inițială a activităților între factorii-cheie, incluzând informații suplimentare referitoare la responsabilitățile specifice pentru acțiunile din PMMSC subliniate în anexele 1 și 2. Transgaz va elabora un sistem de management care include toți antreprenorii selectați pentru abordarea impacturilor asupra patrimoniului cultural și în cazul procedurii pentru descoperiri întâmplătoare, în care să identifice explicit rolurile și responsabilitățile atât pentru Transgaz, cât și pentru personalul antreprenorului.

Tabelul 5.1 Împărțirea inițială a activităților

Activități	Beneficiar	Antreprenori	Părțile contractante ale serviciilor de arheologie
Planificare	X	X	
Diseminare a informațiilor	X	X	X

Gestionare a impactului asupra patrimoniului cultural	X	X	X
Implementare a procedurii pentru descoperiri întâmplătoare	X	X	X
Formare profesională	X	X	
Supraveghere și control	X	X	X
Măsuri de corecție	X	X	X
Managementul cooperării	X	X	

5.2 Rolurile și responsabilitățile companiei

Rolurile și responsabilitățile în domeniul SSM din Transgaz, în timpul construirii proiectului, sunt detaliate în Regulamentul de organizare și funcționare al UMP BRUA

Alte documente menționate în P-CMMSO oferă mai multe informații în acest sens.

În ceea ce privește prezentul PMMSO, Transgaz S.A. este responsabilă pentru activitățile-cheie de management, printre care:

- Realizarea condițiilor de ofertare cu privire la managementul patrimoniului cultural;
- Formarea profesională a reprezentantului Transgaz pentru patrimoniul cultural din șantier;
- Monitorizarea performanței antreprenorului, supravegherea și controlul antreprenorilor;
- Asigurarea respectării sistemului de management în cazul unor descoperiri întâmplătoare;
- Gestionarea cooperării în cazul unui incident (inclusiv înregistrarea și comunicarea evenimentelor).

În cadrul organizației se identifică următoarele roluri și responsabilități specifice:

Table 5.2 Rolurile și responsabilitățile Transgaz

Roluri	Responsabilități
Directorul general al SNTGN TRANSGAZ SA	Aprobă Planul de management pentru patrimoniul cultural și resursele, pentru a fi implementate.
Managerul BRUA CTG, STC	<ul style="list-style-type: none"> • Asigură conformitatea proiectului cu cerințele stabilite de prezentul plan. • Are responsabilitatea generală pentru implementarea prezentului Plan de management pentru patrimoniul cultural, inclusiv de către antreprenorii principali • Dezvoltă, monitorizează și revizuieste planul în conformitate cu

	<p>modificările din legislație sau cu alte prevederi noi</p>
Serviciul arheologic al SNTGN Transgaz	<ul style="list-style-type: none"> • Coordonează procedurile de evaluare a patrimoniului cultural; • Supraveghează, raportează și notifică activitățile neautorizate care pot duce la distrugerea patrimoniului cultural sau la încălcarea procedurilor legale; • Oferă informații/formare pentru tot personalul implicat în acțiuni care pot afecta patrimoniul cultural, înțelegând responsabilitățile care rezultă din acest proiect; • Elaborează rapoarte, avize de lucru, corespondență; și • Coordonează echipele de implementare ale serviciilor arheologice și relația cu entitățile care au responsabilități în materie de patrimoniu cultural.
Toți angajații SNTGN Transgaz	<ul style="list-style-type: none"> • Se familiarizează cu legile și procedurile privind protejerea patrimoniului cultural prin cursuri de formare sau orice alte cursuri.

5.3 Rolurile și responsabilitățile Antreprenorului

Cerințele cuprinzătoare în materie de SSM pentru Antreprenor sunt definite în articolele relevante din contractele acestora, precum și în anexele obligatorii. Fiecare antreprenor trebuie să implementeze toate cerințele relevante din PMMSC, inclusiv prezentul PMMSC pentru patrimoniul cultural. Antreprenorii au și responsabilitatea de a se asigura că toate lucrările subcontractate îndeplinesc aceste cerințe.

Prin urmare, antreprenorii trebuie să prezinte Beneficiarului, reprezentat în cadrul proiectului de UMP BRUA, în conformitate cu prevederile specifice, propunerile lor în legătură cu:

- Gestionarea și monitorizarea impactului asupra siturilor arheologice și monumentelor istorice/patrimoniului cultural ;
- Implementarea procedurii pentru descoperiri întâmplătoare, în cazul în care apar; și
- Orice alte condiții prevăzute în prezentul PMMSC sau

în anexele la acesta. În plus, antreprenorii oferă Beneficiarului detalii despre:

- Un reprezentant desemnat pentru managementul în domeniul patrimoniului cultural;
- Dovezi ale oricărui tip de impact asociat managementului în domeniul patrimoniului cultural

Alte responsabilități ale antreprenorilor/subantreprenorilor sunt prezentate în Tabelul 5.3 de mai jos.

Tabelul 5.3 Rolurile și responsabilitățile Antreprenorului

Roluri	Responsabilități
--------	------------------

<p>Managerul responsabil pentru probleme legate de patrimoniul cultural</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asigură conformitatea cu legislația și procedurile de management (protejare și cercetare) pentru patrimoniul cultural național; • Respectă sarcinile legate de managementul în domeniul patrimoniului cultural național stabilite în contractul-cadru; • Oferă informații/formare pentru tot personalul implicat în acțiuni care pot afecta patrimoniul cultural, înțelegând responsabilitățile care rezultă din acest proiect; • Coordonează cursuri privind protejarea patrimoniului cultural național, care vor fi organizate de Serviciul arheologic al SNTGN Transgaz; și • Gestionează documentele la care se face referire în prezentul PMMSC.
<p>Părțile contractante ale serviciilor de arheologie/antreprenori</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asigură conformitate cu procedurile de management cultural; • Îndeplinesc cerințele managementului în domeniul patrimoniului cultural prevăzute în documentația de atribuire și în contractele-cadru; • Asigură servicii de diagnostic arheologic; • Dezvoltă un proiect de cercetare arheologică pentru fiecare sit arheologic determinat și definit prin diagnosticul arheologic intruziv; • Asigură servicii de cercetare arheologică preventivă; • Supraveghează lucrările de construire; • Cunosc și aplică legislația; și • Cunosc și aplică procedurile pentru descoperiri întâmplătoare

6 Gestionare, atenuare, monitorizare, formare și verificare

6.1 Acțiuni de gestionare

Sunt necesare o serie de acțiuni de gestionare (precum și alte măsuri de atenuare) care să fie implementate în procesul managementului patrimoniului cultural. Acțiunile și măsurile specifice de management impuse personalului Transgaz și antreprenorilor (și subantreprenorilor) săi sunt descrise în Anexa 1 al prezentului PMMSC.

6.2 Activități generale de monitorizare

Prevederile din prezentul PMMSC pentru patrimoniul cultural referitoare la monitorizare au fost realizate prin intermediul următoarelor procese, detaliate în Tabelul 6.1:

Tabelul 6.1 Abordări ale monitorizării

Obiectiv	Abordare
<p>1: Pe bază de risc</p>	<p>Programe de monitorizare care să abordeze chestiuni materiale pe baza principiului „sursă-cale de transmitere-receptor” din EIMS. Acestea sunt proporționale cu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scara și natura activității, • nivelul de impact potențial evaluat (și nesiguranța acestuia) și

	<ul style="list-style-type: none">• sensibilitatea mediului local din aria de influență a activității
2: Pe bază de conformitate	Programe suplimentare de monitorizare care să răspundă unor necesități legislative specifice.

În urma acestei abordări, planurile propuse de monitorizare trebuie să îndeplinească atât condițiile impuse de Transgaz, de înțelegere și gestionare a impactului potențial al proiectului pentru fiecare activitate de construire/amplasament, precum și orice condiții impuse de autoritățile române. Condițiile specifice de monitorizare pentru prezentul PMMSC pentru patrimoniul cultural sunt prezentate în Anexa 2.

În cazul unei descoperiri arheologice pentru care , Comisia Națională de Arheologie nu va elibera certificatele de descărcare arheologică necesare, se va putea recurge la devierea conductei prin foraj orizontal dirijat, pe sub adâncimea depozitelor arheologice.

Toate rezultatele cercetării arheologice prezentate Comisiei zonale a monumentelor istorice vor fi revizuite și aprobate, sau aprobate cu anumite condiții sau recomandări . Aceste comisii sunt alcătuite din specialiști aparținători mai multor domenii: cultural, arhitecți, arhitecți peisagiști și antropologi, care stabilesc modul în care poate fi implementată cu efecte negative minime o investiție cu **impact** asupra mediului.

Majoritatea acțiunilor de monitorizare privitoare la protejarea patrimoniului cultural intră în competența Serviciului arheologic al SNTGN Transgaz, prin urmare, este prezentată mai jos o analiză a implementării preconizate a procedurilor de monitorizare.

Supraveghetorii proiectului și prestatorii de servicii arheologice vor transmite lunar Serviciului arheologic al SNTGN Transgaz rapoarte cu privire la implementarea condițiilor de management în domeniul patrimoniului cultural în timpul etapelor de construire și punere în funcțiune a proiectului:

- Procese-verbale pentru descoperirile întâmplătoare;
- Supravegherea arheologică se realizează numai în zona specifică a terenului în care se execută lucrări de excavație;
- Protejarea siturilor și a șantierelor în care se desfășoară cercetări arheologice prin devierea rutelor de acces la șantiere, precum și a amenajărilor acestora;
- Asigurarea unor ședințe privind conștientizarea necesității protejării patrimoniului cultural pentru personalul implicat în gestionare; și
- Urmărirea cazurilor de distrugere a patrimoniului cultural și a măsurilor adoptate.

Serviciul arheologic al SNTGN Transgaz va realiza inspecții ale tuturor activităților arheologice aflate în desfășurare cât și în cazul descoperirilor întâmplătoare (subliniate în Anexa 4).

Serviciul arheologic al SNTGN Transgaz va întocmi rapoarte lunare care vor fi prezentate directorului general și managerului BRUA. Rapoartele vor include:

- Un rezumat al activităților din luna calendaristică raportată;
- Orice deviație sau neconformitate înregistrată în prezentul Plan de management al patrimoniului cultural;
- Activitățile propuse pentru perioada următoare de raportare;
- Orice alte chestiuni de interes; și
- Procesarea solicitărilor referitoare la patrimoniul cultural și a răspunsurilor la acestea.

Serviciul arheologic al SNTGN Transgaz va realiza inspecții de rutină ale activităților de construire în colaborare cu managementul BRUA și cu personalul organizațional, pentru a evalua situația patrimoniului cultural în șantierele de construcție.

6.3 Monitorizarea verificării sistemului de management

Condițiile de monitorizare a verificării sistemului de management, așa cum au fost detaliate în P-CMMSC, se împart în trei niveluri, conform tabelului 6.2 de mai jos.

Tabelul 6.2 Sistemul de auditare a proiectului

Nivel	Obiectiv	Responsabil	Descriere
Nivel 1:	Audituri privind sistemul de management al Transgaz.	Transgaz	Aceste audituri au scopul de a evalua elementele Manualului de management integrat pentru calitate, mediu, sănătate și siguranță în muncă din cadrul SM-SSM, cod MSMI-CMSSO Ed. 03/Rev., precum și adecvarea continuă a acestora, pe parcursul duratei de viață a proiectului.
Nivel 2:	Audituri privind PMMSC Transgaz.	Transgaz	Aceste audituri sunt realizate de echipa BRUA din cadrul Transgaz cu scopul de a verifica conformarea de către Companie și antreprenorii săi cu PMMSC.
Nivel 3:	Audituri proprii ale antreprenorilor.	Antreprenor	Aceste audituri vor fi realizate de antreprenori pentru confirmarea respectării PMMSC și a propriilor sisteme de management SSM de către aceștia și de către subantreprenorii lor. Antreprenorii principali se vor asigura că Transgaz primește rapoartele de audit.

Față de cele menționate mai sus, se așteaptă și organizarea unor audituri de reglementare și a unor vizite de monitorizare a conformității efectuate de creditorii. Natura și structura acestora va fi confirmată de organele de reglementare și de creditorii.

Auditul intern

Arheologii **Transgaz** din zonele operaționale vor realiza inspecții zilnice. Orice incident identificat în timpul acestor inspecții va fi raportat Serviciului arheologic al SNTGN Transgaz.

Toate incidentele și neconformitățile identificate vor fi raportate managementului Transgaz.

Auditul extern

În conformitate cu prevederile sale, planul va fi supus unei evaluări periodice ca parte din auditul proiectului BRUA.

Evidențele

Înregistrările din timpul auditului, inspecțiile și incidentele vor fi gestionate în conformitate cu procedurile Transgaz.

Regulamentul de organizare și funcționare a UMP BRUA va conține prevederi care să acopere toate atribuțiile și activitățile menționate în acest PMMSC.

6.4 Indicatori-Cheie de Performanță

Atât procedurile generale de monitorizare, cât și cele de verificare a sistemului de management impun dezvoltarea unor indicatori-cheie de performanță (ICP). Aceștia reprezintă indicatorii cantitativi și calitativi utilizați pentru a evalua performanța în timp și pot fi utilizați și pentru analiza eficienței măsurilor de control.

Tabelul 6.3 prezintă ICP relevanți pentru prezentul PMMSC pentru patrimoniul cultural.

Tabelul 6.3 ICP pentru gestionarea bunurilor de patrimoniu cultural din cadrul proiectului

ID	ICP	Obiectiv	Măsura de monitorizare	Controale de atenuare
KPI-CH01	Numărul de neconformități raportate în legătură cu cerințele prezentului PMMSC zero pe an		A se vedea coloana de verificare din Anexa 1	Toate măsurile identificate în Anexa 1
KPI-CH02	Numărul de reclamații legate de patrimoniul cultural primite de la comunitățile locale	zero pe an	A se vedea Anexa 2	Nu se aplică

KPI-CH03	Numărul de neconformități soluționate în urma adoptării unor măsuri de corecție în termenul definit (stabilit de la caz la caz)	Neconformitățile au fost soluționate 100 % în termenul definit.	Nu se aplică	Toate acțiunile identificate în Anexa 1
KPI-CH04	Raportările de accidente potențiale trebuie revizuite pentru a fi determinate cauzele și acțiunile corective și distribuite în termen de 48 de ore pentru a preveni apariția ulterioară	Nu se aplică; în orice caz, cu cât sunt distribuite mai multe rapoarte, cu atât mai bine va funcționa sistemul.	Nu se aplică	Nu se aplică

Condițiile specifice de auditare pentru verificarea fiecărei măsuri de management descrise în prezentul PMMSC pentru patrimoniul cultural sunt identificate în anexele 1 și 2. Este inclusă și identificarea nivelului relevant de audit (1-3) care trebuie aplicat.

Antreprenorii vor gestiona patrimoniul cultural pe baza:

- **Prevederilor legale și a altor condiții aplicabile:** Legislația BRUA, legislația UA și cerințele autorităților locale;
- **Constatărilor auditurilor interne/externe etc.:** Rezultatele diagnosticului intruziv la nivel de județ, precum și implicațiile constatărilor acestora;
- **Ofertelor/precontractelor/acordurilor de voință din partea companiilor licențiate;**
- **Ofertele sunt analizate pentru verificarea existenței avizelor arheologice la nivel județean;** și
- **Solicitărilor și condițiilor impuse de Ministerul Culturii și Identității Naționale.**

Arheologii UMP BRUA sunt responsabili pentru monitorizarea conformității cu toate prevederile planului, cu coordonarea managerilor din execuție.

6.5 Formare

Necesitățile de formare pentru tot personalul TRANSGAZ și al antreprenorului trebuie identificate la început, înainte de începerea lucrărilor, când trebuie elaborat și un plan de formare.

**SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE TRANSPORT
GAZE NATURALE "TRANSGAZ" SA MEDIAȘ**
Capital social: 117 738 440,00 LEI
ORC: J32/301/2000; C.I.F.: RO13068733
P-ța C. I. Motaș nr. 1, cod: 551130, Mediaș, Jud. Sibiu
Tel.: 0040 269 803333, 803334; Fax: 0040 269 839029
http://www.transgaz.ro; E-mail: cabinet@transgaz.ro

7 Anexe

7.1 Anexa 1: Măsurile de atenuare și acțiuni de gestionare

REF	Subiect	Amplasament	Cerință	Responsabilitate	Procesul de verificare	Ref. RGC
CH001	Acces	Toate zonele	Accesul public la siturile de patrimoniu cultural (cruci, biserici, cimitire etc.) va fi păstrat pe toată durata lucrărilor.	Antreprenor	Inspecție vizuală	166
CH002	Studii suplimentare	Toate zonele	Studiile arheologice de teren subliniate în acordul de mediu trebuie finalizate înainte de începerea lucrărilor. Acestea vor include evaluarea suplimentară a potențialelor situri de patrimoniu cultural de-a lungul traseului, pentru a se asigura o analiză mai riguroasă a potențialului impact al construire. Vor fi incluse consultări cu arheologii locali, precum și cu autoritățile relevante (inclusiv direcțiile județene pentru cultură). Orice alte bunuri, precum și măsurile de atenuare a impactului, vor fi încorporate într-o versiune actualizată a prezentului PMMSC pentru patrimoniul cultural.	Transgaz	Rapoarte ale studiilor din teren	168, 276
CH003	Descoperiri întâmplătoare	Toate zonele	În cazul descoperirii întâmplătoare a unor artefacte și situri arheologice noi, lucrările vor fi oprite și reluate numai după descărcarea de sarcină arheologică de către arheologi atestați	Antreprenor	Auditarea procedurii de elaborare a documentelor pentru descoperiri întâmplătoare	164,165
CH004	Descoperiri	Toate zonele	Transgaz va elabora o procedură pentru descoperiri	Antreprenor	Aprobarea	276

**SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE TRANSPORT
GAZE NATURALE "TRANSGAZ" SA MEDIAȘ**
Capital social: 117 738 440,00 LEI
ORC: J32/301/2000; C.I.F.: RO13068733
P-ța C. I. Moțaș nr. 1, cod: 551130, Mediaș, Jud. Sibiu
Tel.: 0040 269 803333, 803334; Fax: 0040 269 839029
http://www.transgaz.ro; E-mail: cabinet@transgaz.ro

	întâmplătoare		întâmplătoare, pentru a defini acțiunile care trebuie întreprinse în situația în care sunt descoperite situri sau artefacte în timpul lucrărilor de construire. Această procedură va include legătura cu arheologii locali.		procedurii pentru descoperiri întâmplătoare	
CH005	Cartografiere	Toate zonele	Toate siturile de importanță istorică sau culturală înregistrate anterior vor fi cartografiate/semnalate la începutul lucrărilor, iar muncitorii vor fi avertizați cu privire la sensibilitatea acestora înainte de începerea lucrărilor.	Antreprenor	Auditarea hărților	218
CH006	Metode neinvazive	Toate zonele	În cazul în care traseul poate afecta oricare dintre siturile de patrimoniu cultural identificate, vor fi evaluate trasee alternative neinvazive, în conformitate cu cerințele de performanță ale BRDE.	Antreprenor	Gestionarea modificărilor	277

CH007	Specialiști în teren	Toate zonele	Arheologii specialiștii vor fi reținuți în șantier în timpul lucrărilor și vor acorda o atenție sporită activităților din vecinătatea siturilor de importanță istorică sau culturală înregistrate anterior.	Antreprenor	Calificarea arheologilor	218
CH008	Reparații	Toate zonele	Toate daunele aduse siturilor de patrimoniu cultural trebuie remediate sau reparate.	Antreprenor	Inspecție vizuală	167
CH009	Părți interesate	Toate zonele	Transgaz va colabora activ cu persoanele interesate la nivel local, pentru a evalua potențialul apariției unui impact financiar asupra patrimoniului cultural local (atât fizic, cât și prin anumite evenimente). Orice astfel de impact va fi atenuat corespunzător, iar abordarea va fi inclusă în PMMSC/SM-SE corespunzătoare proiectului.	Transgaz	Procese-verbale ale reuniunilor cu persoanele interesate/activitatea de implicare	278, 280
CH010	Formare	Toate zonele	Forța de muncă din cadrul proiectului va fi instruită în ceea ce privește recunoașterea siturilor cu valoare istorică sau culturală și acțiunile care trebuie întreprinse	Antreprenor, Transgaz	Auditarea evidențelor instruirii	218

**SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE TRANSPORT
GAZE NATURALE "TRANSGAZ" SA MEDIAȘ**
Capital social: 117 738 440,00 LEI
ORC: J32/301/2000; C.I.F.: RO13068733
P-ța C. I. Moțaș nr. 1, cod: 551130, Mediaș, Jud. Sibiu
Tel.: 0040 269 803333, 803334; Fax: 0040 269 839029
<http://www.transgaz.ro>; E-mail: cabinet@transgaz.ro

			în cazul întâlnirii unor situri sau descoperiri de materiale arheologice.			
--	--	--	---	--	--	--

7.2 Anexa 2: Cerințe privind monitorizarea

ID	Activitate	Descriere	Parametri	Amplasament	Standarde	Frecvență	Nivelul (1/2/3)
CHM 001	Procedura pentru descoperiri întâmplătoare	Este necesară prezența a cel puțin doi arheologi pe fiecare front de lucru, pentru a supraveghea și analiza situațiile în care siturile de patrimoniu cultural sunt afectate negativ și pentru a implementa procedura pentru descoperiri întâmplătoare în cazul descoperirii vreunui artefact.	Descoperiri arheologice	Frontul de lucru	Nu se aplică	Permanent, în etapa de construire	
CHM 002	Rapoarte	Elaborarea unui raport de monitorizare de către arheologul din șantier, care să conțină impactul fizic asupra patrimoniului cultural tangibil și măsurile de atenuare folosite	Descoperiri arheologice	Frontul de lucru	Nu se aplică	Lunare	
CHM 003	Rapoarte	Elaborarea unui raport care să precizeze dacă situl de patrimoniu cultural a fost împrejmuit sau delimitat.	Împrejmuire/delimitare	Frontul de lucru	Nu se aplică	Lunare	

CHM 004	Rapoarte	Elaborarea unui raport de evaluare a problemelor/conformității accesului la siturile de patrimoniu cultural	Acces	Frontul de lucru	Nu se aplică	Lunare	
------------	----------	---	-------	------------------	--------------	--------	--

**SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE TRANSPORT
GAZE NATURALE "TRANSGAZ" SA MEDIAȘ**
Capital social: 117 738 440,00 LEI
ORC: J32/301/2000; C.I.F.: RO13068733
P-ța C. I. Moțaș nr. 1, cod: 551130, Mediaș, Jud. Sibiu
Tel.: 0040 269 803333, 803334; Fax: 0040 269 839029
<http://www.transgaz.ro>; E-mail: cabinet@transgaz.ro

CHM 005	Rapoarte	Elaborarea unui raport cu numărul de înregistrare și natura reclamațiilor legate de patrimoniul cultural, precum și soluționarea acestora	Atenuare specifică	Frontul de lucru	Nu se aplică	Lunare	
CHM 006	Formare	Cursuri de informare și recunoașterea patrimoniului cultural, pentru toți angajații și pentru angajații antreprenorului, în special cu privire la implementarea procedurii pentru descoperiri întâmplătoare	Prezența muncitorilor la cursuri	Frontul de lucru	Nu se aplică	La începutul lucrărilor de construire	
CHM 007	Revizuirea conformității	Revizuirea la fiecare șase luni a programului de formare în domeniul	Prezența muncitorilor la cursuri	Frontul de lucru	Nu se aplică	La fiecare șase luni, în etapa de construire	

		patrimoniului cultural, analizând dacă formarea a avut succes în ceea ce privește limitarea impactului și verificarea prezenței personalului la programul de formare					
CHM 008	Revizuirea conformității	Revizuirea la fiecare șase luni a incidentelor legate de patrimoniul cultural, impactul acestora, măsurile de atenuare utilizate și succesul aplicării lor	Atenuare specifică	Frontul de lucru	Nu se aplică	La fiecare șase luni, în etapa de construire	

CHM 009	Inspecție vizuală	Arheologii autorizați din șantier vor realiza inspecții de rutină ale activităților din șantier, consultându-se cu șeful de șantier, pentru a evalua posibilitatea descoperirii întâmplătoare în șantierele de lucru, precum și alte	Nu există descoperiri arheologice/restricții ale accesului la siturile culturale/perturbare a evenimentelor culturale	Frontul de lucru	Nu se aplică	Permanent, în etapa de construire	
---------	-------------------	--	---	------------------	--------------	-----------------------------------	--

Legislație

Ordonanța Guvernului nr. 43 / 30.02.2000 republicată în 2006, reglementează caracterul legal al descoperirilor și cercetării arheologice și protejarea patrimoniului arheologic, parte din patrimoniul cultural național.

Ordinul nr. 2071/2000 emis de Ministrul Culturii stabilește normele de organizare a săpăturilor arheologice în România. A fost modificat și adaptat la situațiile noi în care se regăsește patrimoniul cultural din România din cauza intereselor naționale sau a proiectelor comune și a proiectelor de construire la scară mică. Cu privire la actualul plan de management, sunt în vigoare și produc efecte următoarele:

Ordinul nr. 2518/2007 emis de Ministrul Culturii și Cultelor cu privire la procedura realizării cercetărilor și descărcărilor arheologice.

Ordinul nr. 2562/2010 emis de Ministrul Culturii și Patrimoniului Național care aprobă procedura de acordare a licențelor pentru cercetare arheologică.

Ordinul nr. 2178/2011 emis de Ministrul Culturii și Patrimoniului Național de modificare a OMCPN nr. 2562/2010.

Legea nr. 422/2001, republicată în 2007 privind protejarea monumentelor istorice, art. 3, 18, 23 (3), 24, titlul III, capitolul 1, capitolul 3, tot titlul IV, sancțiuni.

Ordinul nr. 2392/2004 emis de Ministrul Culturii și Patrimoniului Național care stabilește standarde și proceduri arheologice.

Codul de etică profesională a arheologilor din România, care prezintă comportamentul arheologilor.

Legea nr. 185/2016 privind unele măsuri necesare pentru implementarea proiectelor de importanță națională în domeniul gazelor naturale, în special art. 22 literele h)-p), care prezintă sistemul de eliberarea a avizelor și autorizațiilor pentru incidență cu monumente istorice, descoperiri arheologice și zonele de protejare ale acestora.

Convenția de la La Valetta, aprobată în România prin **Legea nr. 150/1997** privind protecția patrimoniului arheologic.

Convenția de la Granada, aprobată în România prin **Legea nr. 157/1997** privind protecția patrimoniului arhitectural al Europei.

Legea nr. 451/2002 care ratifică **Convenția europeană a peisajului** adoptată la Florența la 20 octombrie 2000.

SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE TRANSPORT
GAZE NATURALE "TRANSGAZ" SA MEDIAȘ
Capital social: 117 738 440,00 LEI
ORC: J32/301/2000; C.I.F.: RO13068733
P-ța C. I. Moțaș nr. 1, cod: 551130, Mediaș, Jud. Sibiu
Tel.: 0040 269 803333, 803334; Fax: 0040 269 839029
http://www.transgaz.ro; E-mail: cabinet@transgaz.ro

7.4 Anexa 4: Procedura pentru descoperiri întâmplătoare

1. Prezentare generală

Legislația românească cu privire la descoperirile întâmplătoare este rezumată mai jos.

- Prin descoperire arheologică întâmplătoare se înțelege evidențierea de bunuri de patrimoniu arheologic ca urmare a acțiunii factorilor naturali sau a acțiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică atestată (**OG 43/2000, republicată, art. 2, litera g)**)
- Patrimoniul arheologic descoperit întâmplător este delimitat în șantierul în care s-a făcut descoperirea, în funcție de suprafața terenului afectat de această descoperire, fără a se aduce atingere drepturilor de folosință, exploatare și/sau începere sau continuare a lucrărilor de construire pentru restul terenului acoperit de autorizația de construire eliberată (**Legea nr. 185/2016, art. 22, litera o)**.
- Suspendarea lucrărilor de construire din zona descoperirii arheologice neîntâmplătoare nu duce la suspendarea autorizației de construire (**Legea nr. 185/2016, art. 22, litera n)**.

Descoperirea întâmplătoare a unui obiect arheologic sau a unei zone cu potențial arheologic este preconizată numai în timpul construirii. În situația aceasta poate fi:

- Constructorul, prin intermediul personalului desemnat pentru execuție, format în prealabil de Serviciul arheologic al SNTGN Transgaz;
- Arheologul care supraveghează lucrările de construire, desemnat de serviciile descentralizate/deconcentrate ale Ministerului Culturii și Identității Naționale, în conformitate cu contractul semnat cu SNTGN Transgaz;
- Arheolog din Serviciul arheologic al SNTGN Transgaz.
- Întrucât accesul persoanelor neautorizate este interzis în perimetrul șantierului de construcție, nu poate exista o altă persoană care să facă respectivele descoperiri.

2. Procedura SNTGN Transgaz

**SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE TRANSPORT
GAZE NATURALE "TRANSGAZ" SA MEDIAȘ**
Capital social: 117 738 440,00 LEI
ORC: J32/301/2000; C.I.F.: RO13068733
P-ța C. I. Moțaș nr. 1, cod: 551130, Mediaș, Jud. Sibiu
Tel.: 0040 269 803333, 803334; Fax: 0040 269 839029
<http://www.transgaz.ro>; E-mail: cabinet@transgaz.ro

Pasul 1: Descoperirea unui artefact sau complex arheologic - toate activitățile din zona descoperirii și din vecinătatea acesteia, pe o rază de 50 m vor înceta imediat (**conform OG 43/2000 republicată, art. 2 (13) b**).

Pasul 2: Vor fi informați următorii: personalul constructorului, supraveghetorul proiectului, managerul proiectului BRUA, Serviciul arheologic al SNTGN Transgaz, șeful UAT din care face parte descoperirea și reprezentantul legal al Ministerului Culturii și Identității Naționale.

Pasul 3: Delimitarea terenului în care s-a făcut descoperirea, fotografierea, întocmirea de planșe și stabilirea coordonatelor topografice.

Pasul 4: Asigurarea zonei pentru a preveni distrugerea sau dispariția complexelor/artefactelor arheologice.

Pasul 5: Începerea procedurilor legale pentru cercetare arheologică preventivă, sau, dacă este cazul, preluarea artefactelor descoperite de către departamentul unui muzeu care are autoritatea de a prelua toate descoperirile arheologice din jurisdicția UAT-ului.

i. Responsabilitățile arheologilor

Arheologul sau supraveghetorul va acționa numai cu scopul conservării și protejării patrimoniului cultural, fără întârzieri nejustificate și fără a bloca procesele de execuție ale proiectului BRUA.

În acest sens, acesta va propune strategii pentru a evita traversarea complexelor arheologice, fie prin devierea traseului, fie prin foraj orizontal dirijat.

În cazul în care nu este posibilă evitarea complexelor arheologice, evaluarea descoperirii va permite estimări legate de durata cercetării arheologice, posibilitatea de eliberare a terenului arheologic, costuri și timp.

**SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE TRANSPORT
GAZE NATURALE "TRANSGAZ" SA MEDIAȘ**
Capital social: 117 738 440,00 LEI
ORC: J32/301/2000; C.I.F.: RO13068733
P-ța C. I. Moțaș nr. 1, cod: 551130, Mediaș, Jud. Sibiu
Tel.: 0040 269 803333, 803334; Fax: 0040 269 839029
<http://www.transgaz.ro>; E-mail: cabinet@transgaz.ro

Opțiunea 1: Evitarea parțială/completă prin relocare

În cazul descoperirii unui complex sau artefact arheologic, după evaluarea și decizia de către arheologul supraveghetor, analizate și aprobate de Serviciul arheologic al SNTGN Transgaz și dacă prin natura descoperirii, este imposibilă descărcarea arheologică, conform Legii nr. 185/2016, art. 22, litera I), inițiatorul proiectului își asumă riscul de a modifica proiectul prin realizarea unor devieri.

Opțiunea 2. Protejarea/conservarea sitului

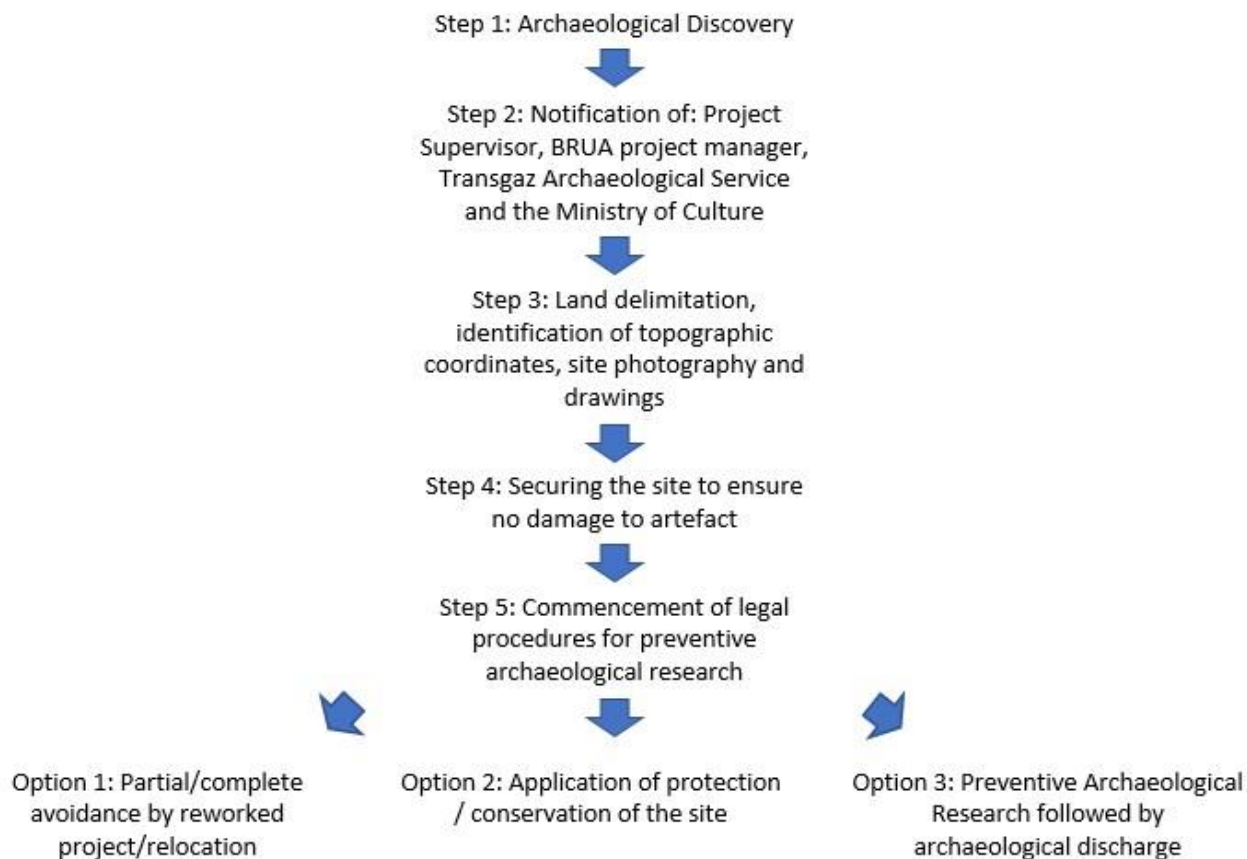
Se aplică în cazul unui aviz negativ privind descărcarea de sarcină arheologică ceea ce va genera pentru SNTGN Transgaz crearea un circuit de conservare/protejare/restaurare.

Opțiunea 3. Cercetare arheologică preventivă urmată de descărcarea de sarcină arheologică

Pe baza evaluării și a cercetării arheologice preventive, se vor realiza săpături arheologice care să ducă la evacuarea complexelor arheologice și la elaborarea unui raport de cercetare arheologică preventivă în baza căruia departamentele Ministerului Culturii și Identității Naționale vor elibera un certificat de descărcare arheologică Acesta va permite continuarea lucrărilor de construire.

Figura de mai jos oferă o reprezentare vizuală a modului în care trebuie implementată procedura pentru descoperiri întâmplătoare.

Figura 7.1 Procedura pentru descoperiri întâmplătoare

ii. Implementarea procedurii SNTGN Transgaz

Analiza și revizuirea planului de management

Planul de management va fi revizuit la cel puțin șase luni în timpul etapelor de construire.

Revizuirea planului de management este responsabilitatea Serviciului arheologic al SNTGN Transgaz, care este custodele acestui plan.

Orice revizie a acestui plan de management se va transmite UM BRUA pentru a se asigura accesul tuturor angajaților Transgaz la ultima versiune.